

Nogle iagttagelser af retoriske træk i danske hadbeskeder

LIV MOESLUND AHLGREN

ABSTRACT

Hadbeskeder er hadefulde, forhånende eller generelt chikanerende beskeder, som sendes til offentligt kendte personer, men på trods af at de efterhånden er et grundvilkår for disse personer, findes der meget lidt sprogvidenskabeligt funderet forskning i dem. I dette studie analyseres 49 autentiske hadbeskeder, og beskedernes retoriske træk og overordnede kommunikative formål kortlægges. Det vurderes, at beskedernes kommunikative formål er at nedværdige modtageren, at gøre gengæld (*retaliation*) og at manipulere afsenderen og modtagerens magtforhold. Der identificeres 17 retoriske træk, hvoraf hadbeskederne altid indeholder enten *Fordømme karaktertræk*, *Verbal disciplinering*, *Kritisere opførsel i konkret situation* eller *Ønske modtager ondt*. De fleste af trækkene bidrager til de overordnede kommunikative formål. Udover at give en forståelse af, hvordan hadbeskeder sprogligt er opbygget, kan resultaterne pege på nogle af de sociale og emotionelle mekanismer, der ligger bag beskedernes tilblivelse.

EMNEORD: hadbeskeder; retoriske træk; kommunikative formål; genre-analyse; sproglig uhøflighed

1 INDLEDNING

At modtage chikanerende eller truende beskeder fra fremmede er efterhånden et grundvilkår for især kvinder og minoritetspersoner, der er offentligt kendte (Kvist & Øtting 2015, Lauritsen m.fl. 2016, Steffensen & Zuleta 2022). Den eksisterende litteratur om hadbeskeder består primært af undersøgelser af fænomenets omfang og mål (se f.eks. Kvist & Øtting 2015, Lauritsen m.fl. 2016, Steffensen & Zuleta 2022), og der er meget lidt sprogvidenskabeligt funderet forskning i fænomenet. Cloud (2009) viser dog, hvordan hadbeskederes modtagere frames som farlige afvigere, hvilket fremstiller afsenderne som modsætninger til disse karaktertræk. Derudover viser Ahlgren (2023), hvordan bestemte sproghandlinger i hadbeskeder kan være med til at fremstille beske-

dernes afsendere som overlegne eller magtfulde. Nærværende studie er ligeledes funderet i en interesse i at forstå hadbeskederes funktioner, herunder *hvad* de gør, og *hvordan* de gør det. Med udgangspunkt i 49 autentiske hadbeskeder sendt til danske offentligt kendte kvinder vil jeg i dette studie derfor analysere beskederens retoriske opbygning og beskrive deres overordnede kommunikative formål.

Udover at kunne give en bedre forståelse af hadbeskederes sproglige opbygning kan resultaterne muligvis også være med til at kaste lys over, hvorfor hadbeskeder sendes. Uden at drage konklusioner om afsenderens følelsesliv og intentioner (Culpeper 2011: 49) kan en funktionelt funderet analyse bruges til at vise, hvilke sociale positioner der etableres i samtalsituationen, eller hvilke affektive tilstande der udtrykkes, hvilket kan være et skridt på vejen til at forstå nogle sociale og emotionelle mekanismer bag hadbeskeder.

I studiet af de 49 hadbeskeder anvendes Swales' (1990) trækstrukturanalyse, der almindeligvis bruges som et led i en større genreanalyse, som også inkluderer etnografiske undersøgelser af genrens diskursfællesskab (Bhatia 1993). I nærværende studie bruges trækstrukturanalysen som et tekstanalytisk værktøj til at kortlægge mønstre i beskederens funktionelle opbygning. Målet er ikke at definere en række retoriske træk, der vil kunne bruges til at afgøre, hvorvidt en given tekst er en hadbesked eller ej. Studiet er snarere en beskrivelse af nogle sproglige mønstre observeret i en samling hadbeskeder og en kortlægning af, hvordan beskederens delfunktioner kan bidrage til beskederens overordnede formål. Chiang (2018) og Chiang & Grant (2017, 2019) har på lignende måde anvendt trækstrukturanalysen som et rent tekstanalytisk redskab i undersøgelsen af den retoriske opbygning af online groomingsamtaler mellem voksne og børn, herunder hvilke strategier online groomere bruger til at manipulere børn.

Kortlægningen af de retoriske træks funktioner er forankret i Culpepers uhøflighedsteori (Culpeper 1996, 2011). Uhøflighed forstås som (sproglig) adfærd, der i en given social kontekst bryder med normerne for, hvordan man forvalter samtaledelegerens selvbilleder (eller *face* jf. Goffman 1967), og uhøflighed vil altid indebære, at nogens selvbillede skades (Culpeper 2011: 23). Der skelnes mellem (blandt andre) affektiv og betvingende (*coercive*) uhøflighed: Førstnævnte er udvisningen

af verbal aggression i forbindelse med en forhøjet emotionel tilstand, f.eks. vrede eller frustration, hos afsenderen. Hvis denne vrede er udløst af noget, modtageren har gjort, kommer uhøfligheden til at fungere som en slags modsvar eller gengæld (*retaliation*) (Culpeper 2011: 221), der signalerer, at modtageren er skyld i afsenderens negative mentale tilstand (Jay 1992). Betvingende uhøflighed er, når man bruger uhøflighed til at gennemtvunge sine egne værdier for at opnå magt og reducere modtagerens magt (Culpeper 2011:252), såsom at true nogen til at udføre en specifik handling, eller at skade modtagerens sociale identitet eller opretholde bestemte sociale strukturer, f.eks. ved at udvise racistisk adfærd (Culpeper 2011:233).

Noget centralt ved disse typer uhøflighed er, at den skade, der sker på modtagerens selvbillede, har en effekt på afsenderen selvbillede eller status (Watts 1991: 54), og uhøflighed er derfor ikke noget, der blot vedrører den ene part. Dette sammenspil er særligt tydeligt i f.eks. nedsættende sprogbrug, altså sprogligt udtrykte negative evalueringer (Finkbeiner m.fl. 2016). Gennem den negative evaluering af andre opstår en hierarkisk relation, hvor man selv bliver positivt repræsenteret, og man kan derfor skabe sin egen identitet som en modsætning til den, der bliver beskrevet hos modtageren (Burke 1969, Cloud 2009). Når der i denne artikel bruges begreber som *nedgørelse* eller *nedværdigelse*, refereres der til denne proces, hvor den ene part devalueres, samtidig med at den anden part ophøjes.

Der er forskellige negative konsekvenser ved hadbeskeder. Den første er en konsekvens af offentlige chikanerende eller truende ytringer generelt, herunder også hadtale. Mennesker, der ikke er direkte modtagere af hadefulde ytringer, men blot læser med på sidelinjen, kan blive påvirket og få vækket negative følelser mod de omtalte mennesker og befolkningsgrupper (Nielsen 2014), hvilket i sidste ende kan føre til eksklusion og accept af vold mod disse grupper (Likestillings- og diskrimineringsombudet 2015, Nielsen 2014: 86). En anden konsekvens ved hadbeskeder er, at de kan få modtagerne til at trække sig fra debatten eller udøve selvrensensur (Herskind 2022, Kvist & Øtting 2015, Kaasgaard 2020, Lauritsen m.fl. 2016, Steffensen & Zuleta 2022). Det er naturligvis altid et problem, når personer bliver chikaneret til tavshed, men for hadbeskeder er selvrensensuren særligt

problematisk, fordi den har en demografisk skævvridning. Hadbeskeder rammer nemlig oftere kvinder og etniske minoritetspersoner, og derfor bliver det også disse specifikke befolkningsgrupper, der trækker sig fra debatten (Steffensen & Zuleta 2022: 4)¹. En sidste væsentlig negativ konsekvens ved hadbeskederne er de personlige, psykiske konsekvenser for modtagerne. Disse er så vidt vides ikke videnskabeligt kortlagt, men DR2-dokumentarserierne *Ti stille, kvinde* (DR2 2014) og *Vi kommer og dræber dig* (DR2 2021) viser, hvordan hadbeskeder påvirker modtagernes selvværd, familieforhold, deres generelle tryghedsfølelse i hverdagen og deres mentale helbred på længere sigt. På den måde kan hadbeskeder siges at have negative konsekvenser på flere forskellige samfundsmæssige niveauer: De påvirker individuelle modtagere negativt, de kan udelukke specifikke befolkningsgrupper fra den demokratiske samtale, og i sidste ende kan de føre til stigmatisering af og vold mod disse grupper.

Artiklen har følgende struktur: Først vil jeg afgrænse begrebet 'hadbeskeder' og gennemgå eksisterende litteratur om deres sproglige karakteristika. Herefter introduceres Swales' (1990) trækstrukturanalyse og genre-teori. Efter en kort opridsning af studiets datagrundlag og metoder vil analysen blive udfoldet. Først præsenteres hadbeskedernes retoriske træk og nogle umiddelbare observationer om trækstruktur og -fordeling. Dernæst identificeres de kommunikative formål, og de hyppigste af trækkene bliver beskrevet enkeltvist. Dette efterfølges af en kommentar på, om de retoriske træk er genredefinerende, og en diskussion af hadbeskedernes kønnede aspekter. Artiklen konkluderes derefter med en kort opsamling.

2 HADBESKEDER OG DERES KONTEKST

Datagrundlaget for nærværende studie er chikanerende beskeder, som offentligt kendte personer modtager fra civile borgere. Der findes end-

1 Mange af de samme tendenser gør sig desuden gældende i forhold til den generelle tone på sociale medier. Her oplever især kvinder at blive talt til med nedladende sprogbrug (Zuleta & Burkal 2017: 83–85), hvilket får mange til at afholde sig fra at deltage i den offentlige debat (Danmarks Statistik 2016, Zuleta & Burkal 2017: 91). På politikere og nyhedsmediers Facebook-sider er 5,2 % af kommentarerne hadefulde (Analyse & Tal 2021: 8), typisk på bekostning af muslimer, udlændinge, kvinder og handicappede (Analyse & Tal 2021: 10, 43).

nu ingen akademisk genredefinition af denne slags beskeder, men i folkemunde kaldes de oftest for *hadbeskeder* (Astrup 2021, Kjølson 2021, Rabøl 2021, Bruun-Hansen 2022, Shitstorm 2020, Jørgensen 2022). Nogle studier opererer også med begreberne *chikane* eller *digital chikane* (Steffensen & Zuleta 2022, Zuleta m.fl. 2022), der dog dækker noget bredere og også kan rumme f.eks. deling af private billeder, stalking og bredere offentlig udskamning, og som ikke nødvendigvis kræver, at modtageren er offentligt kendt, og at afsenderen er en civil borger. Hadbeskeder er således én slags digital chikane med et specifikt afsender-modtager-forhold. En ulempe ved at bruge begrebet *hadbesked* er, at man kan fristes til at definere dem som beskeder, der udtrykker eller motiveres af had, hvorfor de også ofte beskrives som netop *hadefulde* beskeder. Had adskiller sig fra lignende følelser (som f.eks. vrede, foragt eller afsky), idet det indebærer et ønske om, at den/det forhadte skal skades eller elimineres (Kernberg 1993, White 1996, Bar-Tal 2007, Fischer m.fl. 2018). Vi har ikke nødvendigvis adgang til viden om afsenderens intentioner eller motivationer (Culpeper 2011: 49, Brown 2017a), og det er derfor ufrugtbart at basere vores forståelse af hadbeskeder på forestillinger om afsenderens følelsesliv. Det bliver umuligt at vurdere, om en besked udtrykker had eller f.eks. afsky eller vrede. Spørgsmålet er også, om det overhovedet er nødvendigt at forstå hadbeskeder ud fra de følelser, der muligvis udtrykkes i dem². Beskeder kan sandsynligvis blive opfattet af modtageren som værende hadbeskeder, uanset om de udtrykker had, afsky, mild modvilje eller noget helt andet – det er modtagerens opfattelse af dem som værende chikanerende, der er afgørende.

Hadbeskeder kan sendes gennem offentlige og private kanaler, det vil sige både som offentligt tilgængelige kommentarer på f.eks. Facebook- og Instagram-opslag og på e-mail, sms eller til andre private indbakker. Indholdsmæssigt kan de have meget forskellig karakter: Nogle hadbeskeder indeholder grov, nedsættende kritik af modtageren (eksempel 1), nogle er deciderede trusler (eksempel 2), mens andre er seksualiserende 'komplimenter' (eksempel 3) (Bruun-Hansen 2022).

2 Her læner jeg mig op ad Browns (2017a, 2017b) påstand om, at *had* som følelse ikke er relevant for definitionen af *hadtale*.

- (1) *Du er jo en fucking racist nigger /^β Nigger so⁴*
- (2) *din fucking klamme so jeg håber jeg møde dig på et tidspunkt hvor du isoleret og helt alene*
- (3) *Du bare for lækker, hva ska du ha for at sutte min pik .. / Søde*

Der er nogle interessante mønstre i hadbeskederes omfang og karakter i forhold til modtagerens køn, racialisering⁵ eller religion. De beskeder, kvinder modtager, handler oftest om deres person eller deres køn, hvorimod de beskeder, mænd modtager, primært handler om deres holdninger og faglighed (Bruun-Hansen 2022, Hagen 2015), ligesom det blandt lokalpolitikere især er kvinder og etniske minoritetspersoner, der modtager hadbeskeder (Steffensen & Zuleta 2022). Der er altså en demografisk skævvridning blandt modtagerne af hadbeskeder, både i forhold til mængden og typen. Hadbeskeder rammer politikere, journalister og debattører (Bruun-Hansen 2022, Hagen 2015, Lauritsen m.fl. 2016, Steffensen & Zuleta 2022) – men i forbindelse med min dataindsamling har jeg også personligt været i kontakt med blandt andre X-Factor-deltagere, sportsudøvere, TV- og radioværter, influence-re, forfattere, erhvervsfolk og forskere, der ikke nødvendigvis eksplicit giver offentligt udtryk for politiske holdninger. Dette kan pege på, at det ikke kun er personers holdninger, men deres blotte tilstedeværelse i medierne, der kan fremprovokere hadbeskeder.

Generelt lader hadbeskederens afsendere ikke umiddelbart til at danne en homogen demografisk gruppe eller til at tilhøre et fælles socialt eller politisk miljø (DR2 2014). Det er dog ikke uset, at beskederens afsendere kan tilhøre et fællesskab: I forbindelse med en hetz mod Mads Geertsen (der står bag TV-figuren Onkel Reje) i foråret 2023, var der f.eks. en klar tendens til, at mange af hadbeskederens afsendere var medlemmer af nogle specifikke coronaskeptiske Facebookgrupper (Jungersen 2023). Dette kan pege på, at afsenderne i forbindelse med

3 / indikerer linjeskift, // indikerer, at næste ytring er sendt i en separat besked men i umiddelbar forlængelse af den forrige.

4 For alle beskederne er grammatiske og ortografiske afvigelser fra standarddansk bevaret.

5 Med *racialisering* forstås ”den proces, hvor kategoriseringen af de biologiske eller kulturelle kendetegn bruges til at identificere en større gruppe af befolkningen” (Hervik 2015: 36), altså at blive placeret i en bestemt identitetskategori f.eks. på baggrund af ens hudfarve.

mere koordinerede angreb godt kan tilhøre et fælles diskursfællesskab (se også Cloud 2009, der modtager hadbeskeder fra medlemmer af et bestemt konservativt miljø). Uanset om hadbeskederne afsender tilhører et fælles diskursfællesskab eller ej, har de dog dét til fælles, at de er civile borgere (altså personer, der ikke er offentligt kendte), som ikke kender modtageren personligt. Det, der særligt adskiller hadbeskeder fra andre typer chikanerende kommunikation, er altså afsenderen og modtagerens relation og magtpositioner (*mikrosociale faktorer*, jf. Schneider 2010: 249–250, Schneider & Barron 2008: 18). Modtageren har en politisk, kulturel eller økonomisk magtposition forud for samtalen (altså magt bag diskursen, Fairclough 1989), som afsenderen ikke har.

Cloud (2009) analyserer identitetsskabelse og *framing* i 290 hadbeskeder, hun selv har modtaget. I disse fremstilles Cloud som elitær intellektuel, landsforræder og kønsforræder, hvilket positionerer afsenderne som jordbundne folk, rigtige mænd og patrioter. Hadbeskederne bliver således en måde for afsenderne at artikulere deres egen identitet som kontrast til de konstruerede personaer, der opstilles for modtagerne. Noget særligt ved Clouds studie er, at forfatterne til hadbeskederne alle kommer fra et meget specifikt konservativt miljø i USA (Cloud 2009: 459). Derfor bygger hendes analyse på, at man som gruppe skaber positive selvbilleder og intern solidaritet ved at konstruere en fælles fjende og opstille sig som en modsætning til denne (Burke 1969, Butler 1997, McCaffrey & Keys 2000). Hadbeskederne fra Clouds studie er alle sendt gennem private kanaler, og man må derfor antage, at denne gruppedannelse kan lade sig gøre, på trods af at medlemmerne af gruppen ikke har adgang til at læse hinandens beskeder. Det at forstå hadbeskeder som en måde at dyrke et gruppefællesskab på er dog ikke nødvendigvis relevant i nærværende studie, fordi afsenderne af de hadbeskeder, der analyseres her, ikke udgør en homogen gruppe⁶. Det er dog en interessant pointe, at negativ repræsentation af andre gør noget ved ens eget selvbillede, hvorfor hadbeskeder også kan ses som et værktøj til at stille afsenderen i bedre lys (Cloud 2009: 458, 473, Ahlgren 2023).

6 Clouds (2009) pointe om gruppedannelse kan dog være relevant i fremtidige studier af hadbeskeder, hvis afsender tilhører samme diskursfællesskab, fx den koordinerede hetz, Mads Geertsen oplevede i foråret 2023 (Jungersen 2023).

En anden vigtig pointe fra Clouds (2009) studie er, at hadbeskeder til kvinder kan være særligt virkningsfulde, fordi de ræsonnerer med mange kvinders levede erfaringer med sexisme og skriver sig ind i en allerede eksisterende frygt for diskrimination og overgreb (Cloud 2009: 471). Hadbeskeder bliver set som en ”formulaic manifestation of gender discipline” (Cloud 2009: 461), altså som et led i en eksisterende strukturel sexisme i samfundet. Man kunne forestille sig, at de samme tendenser gør sig gældende for hadbeskeder sendt til personer fra f.eks. etniske, religiøse eller seksuelle minoritetsgrupper

3 SWALES’ (1990) GENRETEORI OG TRÆKSTRUKTUR-ANALYSE

Det metodiske udgangspunkt i dette studie er Swales’ (1990) trækstrukturanalyse, som er en del af genreteorien i *English for Specific Purposes* (ESP). ESP har til formål at lære andetsprogstalere af engelsk at kunne begå sig professionelt og akademisk og har derfor oprindeligt et pædagogisk sigte og bruges primært på institutionelle, etablerede og regulerede skriftlige genrer (Bawarshi & Reiff 2010: 41). Indenfor ESP forstås genre som “a class of communicative events, the members of which share some set of communicative purposes” (Swales 1990: 58), hvilket betyder, at genrer defineres ud fra deres kommunikative formål (i flertal), altså de ikke-sproglige resultater, en specifik type sprog kan bruges til at opnå – eller genrens funktion, om man vil. Her skal det pointeres, at begrebet *formål* skal forstås mere som *reel funktion* end som *hensigt*. At definere genrer på denne måde kan dog være vanskeligt, dels fordi genrer kan have mange formål, der vægtes forskelligt, og dels fordi en bestemt genre ikke nødvendigvis har samme funktion for alle sprogbrugerne (Askehave & Swales 2001).

Et af de analytiske værktøjer indenfor Swales’ genreteori er trækstrukturanalysen (Swales 1990), hvor man kortlægger og beskriver en genres retoriske træk (Upton & Cohen 2009) og dens sproglige karakteristika (Lim 2006, Pho 2008). Retoriske træk er ”discoursal or rhetorical [units] that [perform] a coherent communicative function in a written or spoken discourse” (Swales 2004: 228), altså mindre, funktionelle enheder i en tekst. Disse træk har en lokal funktion i den givne tekst, men de kan også bidrage til tekstens overordnede formål (Biber

m.fl. 2007). Trækkene kortlægges ved at man iterativt gennemgår sin tekstsamling og opdeler teksterne i meningsfulde funktionelle underkategorier – retoriske træk (Tardy & Swales 2014). Fordi disse træk er nogle, man selv definerer og navngiver, vil de afspejle ens eget analytiske overblik og ens egen sproglige intuition (Moreno & Swales 2018), og en tilsvarende trækstrukturanalyse af samme tekstsamling udført af en anden forsker – eller én selv på et senere tidspunkt – vil derfor ikke nødvendigvis give samme resultater (Bloor 1998: 60, Swales 1990: 140).

Traditionelt opdeler man retoriske træk efter, om de er obligatoriske eller valgfrie (Samraj 2014: 387), altså om trækket optræder i alle eksemplarerne af en genre eller ej. En bryllupsinvitation vil f.eks. altid indeholde træk som *invitere modtager til bryllup* og *informere om tid og sted*, mens *informere om dresscode* er et valgfrit træk. For nogle genrer er det dog ikke relevant at vurdere, om trækkene er obligatoriske eller ej, men i stedet at undersøge deres frekvens på tværs af genren: I deres studie af selvmordsbreve foreslår Samraj & Gawron (2015) fx en opdeling i kernetræk og mindre træk (henholdsvis *core moves* og *minor moves*). Alle selvmordsbreve indeholder altid mindst ét af kernetrækkene (*Providing explanation*, *Expressing directions*, *Apollogizing* og *Bidding farewell*), men der findes ikke noget træk, der går igen i alle breve (Samraj og Gawron 2015: 95). Udover at undersøge trækkenes frekvens vil man i en trækstrukturanalyse også kortlægge trækkenes længde, position og sammenfald (Rowley-Jolivet & Carter-Thomas 2005, Samraj 2014: 387, Santos 1996).

Indenfor ESP er kortlægningen af en genres trækstruktur én del af en mere omfattende genreanalyse, der også vil inkludere etnografiske undersøgelser af genrens diskursfællesskab (Bhatia 1993). Trækstrukturanalysen er dog et interessant tekstanalytisk værktøj i sig selv, fordi den muliggør en systematisk kortlægning af tekstens delfunktioner. Chiang (2018) og Chiang & Grant (2017, 2019) har f.eks. brugt trækstrukturanalysen til at kortlægge, hvilke strategier online groomere bruger for at manipulere børn på nettet, uden at analysen ligger til grund for en egentlig genrebeskrivelse af groomingsamtaler. På samme måde bliver trækstrukturanalysen i nærværende studie brugt som et tekstanalytisk redskab. Her undersøges først, hvilke delfunktioner de enkelte tekststykker har lokalt, hvorefter det på tværs af teksterne kortlægges,

hvilke af disse delfunktioner der er med til at opfylde teksternes overordnede kommunikative formål.

Et vigtigt element i ESP's genreteori er, at genrer opstår og bruges i bestemte diskursfællesskaber (Swales 1990: 9), hvis fælles mål danner grundlag for bestemte genrers kommunikative formål, eller: Genrerne hjælper medlemmerne med at opnå deres mål (Bawarshi & Reiff 2010: 44–45). ESP's genreteori er funderet i akademiske og professionelle genrer, som netop alle er forbundne med definerede diskursfællesskaber. Til trods for dette er genreteorien og især trækstrukturanalysen alligevel blevet anvendt i en række studier af ikke-professionelle genrer uden tydelige diskursfællesskaber, f.eks. Upton & Cohen (2009) om adoptionsbreve, Freiermuth (2011) om scam-mails, Samraj & Gawron (2015) og Abaalkhail (2020) om selvmordsbreve, Williams (2019) om trusselsbeskeder og Chiang (2018) og Chiang & Grant (2017, 2019) om online grooming af børn. Især studierne af selvmordsbreve, trusler og grooming er relevante at fremhæve, fordi de behandler genrer, der på mange måder er sammenlignelige med hadbeskeder: De kan være interessante fra et retslingvistisk synspunkt, de er illegitime (Bojsen-Møller m.fl. 2020), og de tilhører ikke nødvendigvis et bestemt diskursfællesskab. Derudover er de skjulte (*occluded*) i den forstand, at man som forfatter til for eksempel et selvmordsbrev ikke nødvendigvis har læst et autentisk selvmordsbrev før (Samraj & Gawron 2015, Shapero 2011, Swales 1996: 4). Sproglige ligheder mellem eksemplarer i den type genrer er derfor interessante, fordi de netop ikke nødvendigvis skyldes efterligning af andre eksemplarer men måske snarere er opstået naturligt som en konsekvens af genrens kommunikative formål (Samraj 2015: 92, 99).

4 METODE

I det følgende gennemgår jeg undersøgelsens metode. Først gør jeg rede for datagrundlaget og derefter for undersøgelsesmetoden.

4.1 Datagrundlag

Datagrundlaget for dette studie er 49 private hadbeskeder modtaget af 14 forskellige kvinder, der er offentligt kendte. Modtagerne er politikere fra både højre- og venstrefløjen, forfattere, TV- og radioværter,

debattører, influencere, aktivister og forskere. Beskederne varierer meget i længde og spænder fra 3 til 116 ord med en gennemsnitslængde på 31 ord.

Omtrent halvdelen af beskederne har jeg indsamlet ved at henvende mig direkte til modtagerne og bedt om at få adgang til nogle af de hadbeskeder, de har modtaget. De resterende kommer fra artikler, radioprogrammer og TV-dokumentarer om hadbeskeder, hvor enkelte beskeder er gengivet, eller fra modtagerens egne sociale medier, hvor modtageren selv har offentliggjort dem. Alle beskederne er således nogle, modtageren selv har vurderet som værende hadbeskeder. På den måde bliver det beskederens (mulige) effekt og funktion, der definerer dem, snarere end afsenderens intention eller en akademisk definition, der ikke nødvendigvis svarer til virkelighedens sprogbrug. Vurderingen ligger således hos sprogbrugeren og ikke hos forskeren.

Når vurderingen ligger hos modtageren, kan vi risikere, at det samlede datamateriale muligvis bliver meget rodet og heterogent, fordi modtagerne kan have forskellige forståelser af, hvornår noget er en hadbesked. Denne uensartethed betyder, at der ikke nødvendigvis vil kunne findes nogle mere formelle lingvistiske karakteristika, der går på tværs af beskederne – simpelthen fordi beskederne ikke er udvalgt efter lingvistiske kriterier. Et af studiets resultater er netop også, at der ikke findes nogen retoriske træk, der er til stede i alle beskederne. Man kan fristes til at tilskrive dette, at beskederne egentlig ikke tilhører samme genre. Omvendt kan man også sige, at det netop er interessant at undersøge et datamateriale, hvis eneste fællestræk er en bestemt effekt på modtageren. Når vi gør det, bliver det nemlig særligt relevant at undersøge, hvad beskederne *gør* – hvordan de hver især opnår denne effekt, og om nogle af beskederne opnår denne effekt på samme måde. Og som det også bliver klart i præsentationen af resultaterne, ser det ud til, at selvom beskederne ikke alle har den samme retoriske struktur, så har de stadig de samme kommunikative formål.

Hadbeskeder kan modtages både gennem private og offentlige kanaler, men beskederne udvalgt til dette studie er dog alle blevet modtaget privat på mail, sms, Facebook Messenger eller Direct Message på Instagram. Dette betyder, at de ikke har et dobbelt publikum (både modtageren og dem, der læser med på sidelinjen), hvilket sandsynligvis påvir-

ker deres funktioner og sproglige udtryk. Derudover har jeg frasorteret de beskeder, der kan kategoriseres som seksualiserende 'komplimenter' eller som trusler (se afsnit 2), fordi det i det indledende analysearbejde blev tydeligt, at disse grundlæggende havde en anden trækstruktur og nogle andre kommunikative formål end de resterende hadbeskeder. Især trusler er en efterhånden veldefineret genre i sig selv (Christensen 2019, Christensen & Bojsen-Møller 2018, Bojsen-Møller 2021). Fordi hadbeskeder er så udforsket et område indenfor sprogvidenskaben, kan det være hensigtsmæssigt at have et meget homogent datasæt, hvorefter man i fremtidige studier vil kunne udfolde genren og kortlægge de forskellige undertyper.

Alle hadbeskeder, der gengives her, er anonymiserede, så de ikke kan spores tilbage til modtageren eller afsenderen. Navne, adresser, arbejdspladser, uddannelser og lignende samt benævnelse af særlige udseendemæssige kendetegn eller specifikke mærkesager, modtageren udtaler sig om i medierne er blevet anonymiseret. Dog er de dele af beskederne, der refererer til modtagerens køn, seksualitet, racialisering, etnicitet, kropstype og så videre, bevaret.

4.2 Analyse

Analysen har haft til formål dels at identificere og beskrive hadbeskederens retoriske træk, dels at udpege nogle af hadbeskederens overordnede kommunikative formål.

Alle beskeder er blevet gennemgået og opdelt i mindre tekstsegmenter, der udfører en funktion i teksten. I denne indledende del af analysen er alle trækkene i hadbeskederne inkluderet, også træk, der kun findes i få beskeder, eller som ikke lader til at bidrage til hadbeskederens overordnede formål. Opdelingen var en iterativ proces, hvor tilbagevendende funktioners beskrivelser blev revideret løbende (Tardy & Swales 2014), indtil der tegnede sig et billede af bestemte kategorier – de retoriske træk (Biber m.fl. 2007). Derefter er det blevet beregnet, hvor ofte trækkene forekommer i beskederne, hvor meget de hver især fylder, hvor i beskederne de optræder, samt hvilke træk der overlapper hinanden. De retoriske træk, der forekommer ofte eller fylder meget, kan siges at være særligt vigtige for genren (Adolphs 2008, Samraj 2014: 10). Derfor har jeg taget udgangspunkt i de mest

frekvente træk for at identificere hadbeskederens overordnede kommunikative formål. Både de hyppige og de sjældne træk er dog blevet analyseret enkeltvist for at undersøge, om og hvordan de kan bidrage til disse overordnede formål.

5 RESULTATER: HADBESKEDERNES RETORISKE TRÆK

I hadbeskederne har jeg fundet 17 forskellige retoriske træk. 7 af dem forekommer i mere end 10 % af beskederne, 10 af dem i mindre end 10 % af beskederne. På den måde er hadbeskederne meget uhomogene. De mindre hyppige træk findes i så få beskeder, at der ikke vil blive generaliseret på baggrund af dem.

I det følgende vil jeg præsentere de hyppigste træk og på baggrund af disse identificere hadbeskederens overordnede kommunikative formål. Derefter vil jeg gennemgå de hyppigste træk enkeltvist. Slutteligt vil jeg kort kommentere på, hvordan de mindre hyppige træk også kan bidrage til de overordnede formål.

5.1 Overordnede observationer

De 7 hyppigste træk er præsenteret i tabel 1. Trækkenes *frekvens* refererer til, hvor mange af beskederne der indeholder det pågældende træk. Trækkenes *længde* er en udregning af, hvor mange ord trækket optager i de beskeder, hvor det findes. For eksempel optræder trækket *Fordømme karaktertræk* i 88 % af beskederne, og i de beskeder, hvor det optræder, fylder trækket i gennemsnit 57 % af beskeden.

Det skal pointeres, at der med så relativt lille et datasæt (49 beskeder på gennemsnitligt 31 ord), ikke kan drages nogen gangbare konklusioner alene baseret på optællingerne, hvor en enkelt besked kan skævvride fordelingen fuldstændigt. Optællingerne fungerer derfor også mere som et fingerpeg om nogle overordnede tendenser.

TABEL 1: DE HYPPIGST FOREKOMMENDE RETORISKE TRÆK

Retorisk træk	Beskrivelse og eksempel	Frekvens	Længde
		Beskeder med trækket (N = 49)	Ord i trækket/ord i beskeder med trækket
Fordømme karaktertræk	Modtager kritiseres på baggrund af generelle karaktertræk, adfærd, holdninger, udseender, identitetskategorier etc. <i>Hvor er du bare en seriekrænket sæk med sand i fissen altså</i>	43 = 88 %	682/1182 = 57 %
Verbal disciplinering	Modtager kritiseres for sine ytringer eller opfordres til at stoppe med eller holde pause fra at ytre sig offentligt. <i>Måske skulle du holde lidt lav profil og lade de voksne [...]</i>	16 = 33 %	304/783 = 39 %
Ønske modtager ondt	Der udtrykkes håb om eller glæde over at modtageren oplever dårlighed. <i>Jeg glæder mig til du får corona og dør din fede kølling</i>	10 = 20 %	194/492 = 39 %
Kritisere opførsel i konkret situation	Modtager kritiseres for en specifik handling eller udtalelse. <i>Du teede dig som en lille teen-agetøs.!</i>	10 = 20 %	202/466 = 43 %
Opfordre til at tage sig sammen	Modtager opfordres til at tage sig sammen, få sig et liv og lignende. <i>Stop nu dig selv</i>	9 = 18 %	86/422 = 20 %
Udtrykke generel foragt	Der udtrykkes generel foragt overfor modtager. <i>Føj for helvede</i>	7 = 14 %	26/197 = 13 %
Afslutte samtale	Der gives afsluttende kommentar og/eller afslutningshilsen. <i>Med primitive hilsner / [navn]</i>	7 = 14 %	30/344 = 9 %

Trækkenes frekvens og længde er en indikatorer på, hvor vigtige de er for at opfylde hadbeskederens overordnede kommunikative formål (Biber m.fl. 2007, Samraj 2014: 388). Selvom trækket *Afslutte samtale* forekommer i 14 % af beskederne, er det dog min vurdering, at det

ikke nødvendigvis er unikt for hadbeskeder eller i sig selv bidrager til hadbeskederes overordnede formål. Derfor vil det heller ikke blive behandlet yderligere i artiklen. De resterende 6 træk, derimod, lader til at have nogle vigtige funktioner i beskederne, og den videre kortlægning af hadbeskederens retoriske strukturer og overordnede formål er derfor baseret på disse.

En væsentlig observation om trækkenes frekvens er, at ingen af dem er til stede i alle beskederne, og der findes således ingen obligatoriske træk (Samraj 2014: 387). Det hyppigste træk er *Fordømme karaktertræk*, der er til stede i 88 % af beskederne. I de beskeder, hvor *Fordømme karaktertræk* ikke er til stede, findes til gengæld altid enten *Verbal disciplinering*, *Kritisere opførsel i konkret situation* eller *Ønske modtager ondt*, og disse fire træk kan derfor siges at være hadbeskederens kernetræk (Samraj & Gawron 2015: 95). Der er dog en enormt stor afstand mellem trækkenes frekvens: Hvor *Fordømme karaktertræk* forekommer i 88 % af beskederne, findes de andre kernetræk kun i hhv. 33 % og 20 % af dem. Dette kan pege på, at *Fordømme karaktertræk* (og dets funktioner) er væsentligt mere relevant for hadbeskederne end nogen andre træk. Man kunne måske fristes til at mene, at fraværet af et obligatorisk træk kunne skyldes, at beskederne uden det mest frekvente træk var væsensforskellige fra de andre – måske endda, at de ikke rigtigt var hadbeskeder. Det interessante her er dog, at især *Verbal disciplinering* og *Kritisere opførsel i konkret situation* har et stort funktionelt overlap med *Fordømme karaktertræk* – disse tre træk har stort set de samme funktioner og bidrager på den samme måde til hadbeskederens overordnede formål. *Ønske modtager ondt* adskiller sig mere fra de andre, men beskederne med dette træk har stadig de samme overordnede kommunikative formål som beskederne med de andre kernetræk. Beskederne uden *Fordømme karaktertræk* er således ikke væsentligt anderledes end beskederne med – de har stadig de samme formål.

14 af hadbeskederne indeholder kun ét træk: 13 indeholder kun *Fordømme karaktertræk* (eksempel 4), og én indeholder kun *Ønske modtager ondt* (eksempel 5). De resterende 34 beskeder har mellem to og fem træk (eksempel 6–7). Der er således stor forskel på beskederens retoriske kompleksitet.

- (4) *Du er en af de mange unge nips, som har anstrengt forhold til sex, egoistiske, selvoptatte pyntedukker, hater og blive oversat og har et stort behov for anerkendelse specielt af mænd* [= Fordømme karaktertræk].
- (5) *Du skulle kneppes af en mand der havde været 5 år på Grønland* [= Ønske modtager ondt].
- (6) *Et godt råd. / Prøv at lad dit hår gro lidt. Lidt MEGET. / Du ligner en mand* [= Fordømme karaktertræk] /// *Fy for satan* [= Udtrykke generel foragt].
- (7) *Du teede dig som en lille teenagetøs.* [= Kritisere opførsel i konkret situation] *Måske skulle du holde lidt lav profil og lade de voksne [...]* [= Verbal disciplinering] *Den lille fornærmede pige rolle klæder dig bestemt ikke.* [= Kritisere opførsel i konkret situation] *Men fortsat da endelig. Det går ende efter næste valg hvor de rigtige politikere får magten igen, og gævner bestemt ikke dig ;)* [= Ønske modtager ondt] *God weekend :)* [= Hilsne farvel].

En sidste overordnet observation er, at trækkene generelt ikke lader til at have en bestemt rækkefølge. Dette er meget naturligt for både talesprogsgenrer og internetgenrer (Rowley-Jolivet & Carter-Thomas 2005: 56, Giltrow & Stein 2009), og det er forventeligt, at hadbeskederne ikke-formaliserede karakter også bevirker en mindre fast struktur (Samraj & Gawron 2015: 98). Der er dog nogle få træk, der ofte har en bestemt position i beskeden, hvilket vil blive behandlet i gennemgangen af de enkelte træk.

5.2 Hadbeskederne kommunikative formål

Det kan være vanskeligt at identificere en genres kommunikative formål (Samraj 2014: 386), dels fordi genrer kan have mange formål med forskellig grad af vigtighed (Askehave & Swales 2001: 197, Bawarshi & Reiff 2010: 49), og dels fordi illegitime, skjulte genrer som hadbeskeder ikke bliver reguleret og fremvist på samme måde som professionelle og akademiske genrer, og de har derfor ikke nogen officielt annoncerede formål.

Ud fra de hyppigste træk (eksklusiv *Afslutte samtale*) har jeg dog af-

grænset tre overordnede kommunikative formål for hadbeskederne: at nedværdige modtageren; at udøve en form for gengæld (*retaliation*); og at manipulere afsenderens og modtagerens magtpositioner til gavn for afsenderen. På den måde har hadbeskederne en effekt på både modtageren, afsenderen og deres indbyrdes relation.

5.3 Trækket Fordømme karaktertræk

I trækket *Fordømme karaktertræk* bliver modtageren kritiseret eller nedgjort på baggrund af bestemte generelle karaktertræk, herunder hendes udseende, adfærd eller holdninger; eller bestemte identitetskategorier som køn, racialisering, etnicitet, seksualitet og så videre. Det er dog ikke altid klart fra den sproglige kontekst, hvordan den negative beskrivelse kan kategoriseres:

(8) *Du er bare en total usmagelig led smatso dit lesbiske møgdyr*

I eksempel (8) bliver der refereret til modtagerens seksualitet og køn (gennem adjektivet *lesbiske* og skældsordet *smatso*), men det er vanskeligt at vurdere, om modtageren er en *usmagelig led smatso* og et *lesbisk møgdyr* på grund af sin generelle personlighed eller nogle konkrete handlinger; eller om hun er *usmageligt led* og et *møgdyr*, bare fordi hun er kvinde og lesbisk; eller måske en blanding af det hele.

Trækket er et kernetræk og er til stede i 88 % af beskederne – en langt højere frekvens end alle andre træk – og derudover optager det gennemsnitligt 57 % af beskedernes længde, når det er til stede. Trækket og dets funktioner er derfor sandsynligvis meget vigtige for hadbeskederens kommunikative formål (Samraj 2014: 388).

Der er en vis systematik i trækkets sproglige udtryk. I omtrent halvdelen af dets forekomster består det af en deklarativ sætning med *du* som grammatisk subjekt efterfulgt af et nonverbalt eller verbalt prædikat (eksempel 9–10). I de resterende forekomster præsупponeres de kritisable karaktertræk blandt andet gennem interrogativer og imperativer (eksempel 11–12), eller modtageren adresseres med vokative konstruktioner (eksempel 12). Vokativerne består enten af rene nominalfraser eller af ekspressive *Din X*-konstruktioner (d’Avis & Meibauer 2013, Julien 2016), som er meget almindelige i fornærmelser (Havryliv 2003, 2009).

- (9) *Du er virkelig en lav iq idiot*
- (10) *DU udleder desuden over et ton ekstra CO2 om året ved at være på kæmpe enorm, det sgu da ikke fair midt i en klimakrise*
- (11) *Syns du det er dejligt at være tyk?*
- (12) *din fede klamme so..gå på slanke kur og hold din fede kæft i.*

Alle disse tre typer er forventelige at finde i uhøflig kommunikation (Culpeper 2011: 135). *Fordømme karaktertræk* indebærer, at modtagerens karaktertræk benævnes og kritiseres, og deklarativer sætninger med *du* som subjekt og en efterfølgende negativ beskrivelse virker derfor umiddelbart enkle og praktiske til formålet – subjektet tildeles meget tydeligt nogle bestemte karakteristika. De præsupponerende sætninger er også bevendte, fordi de forhold, der præsupponeres, ofte er svære at opponere imod – både fordi de antages at eksistere forud for ytringens udsigelse, og fordi de fremlægges som noget, samtaledeltagerne allerede gensidigt accepterer (Yule 1996: 25, McDonald 2022: 214). Ligeledes er det med vokativerne, hvor modtageren sidestilles med den betegnelse, vokativen består af, uden at det ændrer på ytringens sandhedsværdi (Portner 2005).

Fordømme karaktertræk har sandsynligvis mange forskellige funktioner i hadbeskederne. Udover helt grundlæggende at beskrive modtageren negativt og dermed nedgøre hende kan det også ses som en slags *affektiv uhøflighed* (Culpeper 2011: 221) – en verbal aggression udløst af en forhøjet emotionel tilstand som reaktion på noget, modtageren har gjort (Culpeper 2011:22). De negative fremstillinger af modtageren i hadbeskederne er med til at kommunikere til hende, at hun er eller har gjort noget forkert, hvilket udløser en verbal aggression – en reprimande, om man vil. På den måde kan et af trækets funktioner også være at gøre gengæld (*retaliation*). De negative fremstillinger af modtageren kan desuden være en måde at sætte afsenderen højere – en form for betvingende uhøflighed, hvor nedgørelsen af modtageren skaber en hierarkisk relation, der sætter afsenderen i et bedre lys (Burke 1969, Cloud 2009: 458) eller giver denne en højere magtposition (Culpeper 2011: 252).

5.4 Trækket Verbal disciplinering

Trækket *Verbal disciplinering* forekommer i 16 beskeder (33 %) i data-sættet. Her bliver modtageren kritiseret for sine ytringer (eksempel 13)

eller måde at tale på (eksempel 14), eller hun bliver opfordret til eller påbudt at stoppe med at udtale sig offentligt (eksempel 15, markeret).

- (13) *Skadedyr* [= Fordømme karaktertræk] *du blander dig i hvad andre må gå i og du mener det sender signaler , det var dine ulække ord* [= Verbal disciplinering, Kritisere opførsel i konkret situation]
- (14) *DER ER FANME IKKE NOGET DER HEDDER 'PROXY' PÅ DANSK* [= Verbal disciplinering, Kritisere opførsel i konkret situation] *DIN LORTEKÆLLING!* [= Fordømme karaktertræk] *DET HEDDER S T E D F O R T R Æ D D E R!* [= Verbal disciplinering, Kritisere opførsel i konkret situation]
- (15) *Jeg giver ret i at du skulle holde din kæft og pakke dig langt væk.* [= Verbal disciplinering] *Du er et brokkehoved* [= Verbal disciplinering, Fordømme karaktertræk]

I de tekstsegmenter, hvor modtageren kritiseres for sine ytringer eller måde at tale på, overlapper trækket med *Kritisere opførsel i konkret situation* eller *Fordømme karaktertræk*, hvor modtageren netop kritiseres for sine konkrete handlinger eller generelle personlighed. Opfordringerne til at tie eller melde sig ud af den offentlige debat udfører altid kun trækket *Verbal disciplinering*.

I nogle eksempler bliver det tydeliggjort, at modtagerens ytringer har vidtrækkende negative konsekvenser, som i eksempel (16) og (17), hvor modtageren hhv. *ødelægger alt* og *er den største trussel mod folkesundheden der findes*.

- (16) *Eeeeejjj, hvor du dog ødelægger alt med dine ligegyldige ytringer!* [= Verbal disciplinering]
- (17) *Vi er mange der er meget træt at hvordan du breder dig ud over alle medier. Du er nok den største trussel mod folkesundheden der findes.* [= Verbal disciplinering, Fordømme karaktertræk]

Lillian (2007) beskriver, hvordan kvinder i canadisk konservativ retorik bliver fremstillet som en trussel på baggrund af deres ytringer. Clouds

(2009) analyse af hadbeskeder afslører ligeledes en disciplinering af kvinders deltagelse i den offentlige debat, og Cloud påstår, at det er et fænomen, der primært findes i hadbeskeder til kvinder (Cloud 2009: 469).

Trækket *Verbal disciplinering* kan have flere funktioner i beskederne. Udover at modtageren bliver nedgjort og i nogle tilfælde fremstillet som direkte farlig, bliver det også tydeliggjort, at den verbale aggression, hun udsættes for, er udløst af hendes ytringer – en besked med dette træk kan fungere som en form for berettiget reaktion på hendes ytringer. Derudover kan trækket også være med til at etablere, at modtageren har mindre ret til at ytre sig end andre, og på den måde skabes en hierarkisk relation, hvor afsenderen står højere end modtageren (Culpeper 2011: 252).

5.5 Trækket Ønske modtager ondt

Trækket *Ønske modtager ondt* optræder i 20 % af beskederne, hvor det oftest fylder lige under halvdelen af beskeden, og derudover er det et af de træk, der ofte findes i beskeder, hvor *Fordømme karaktertræk* ikke er til stede. Det udtrykker et håb eller ønske om, at der vil ske modtageren noget dårligt (eksempel 18), eller en konstatering af, at der vil ske modtageren noget dårligt, hvilket afsenderen glæder sig over (eksempel 19).

- (18) *Håber du bliver analkneppet af 100 IS-perkere [= Ønske modtager ondt] din lorteso. [= Fordømme karaktertræk].*
- (19) *Men fortsæt da endelig. Det går ende efter næste valg hvor de rigtige politikere får magten igen, og gævner bestemt ikke dig ;)*

Trækket optræder ofte i slutningen af beskeder som en slags konklusion. I (20) kritiseres modtager først for sine argumenter og holdninger, og denne kritik bliver således grundlaget for, at hun *fortjener at dø*. På den måde bliver der udtrykt, at modtagerens død potentielt vil være en berettiget straf. Når trækket optræder med f.eks. *Fordømme karaktertræk*, bærer det derfor præg af, at ønsket om, at der skal overgå modtageren noget dårligt, er en konsekvens af nogle (i afsenderens øjne) negative karaktertræk ved modtageren. På den måde bliver ønsket om, at der skal overgå modtageren noget dårligt, en del af en generel ydmygelse eller nedværdigelse.

- (20) *Din argumentation holder ikke din super klamme psykopatlu-
der. Du vil forære alle midler til islamiske terroristsvin. Du får
sprøjteorgasmer over at indføre Sharia i Danmark, og så er der
intet at give til ældre og børn eller til øvrige arbejdsomme danske
skatteydere. [= Fordømme karaktertræk] Du fortjener at dø en
langsom smertefuld død af uhelbredelig kræft [= Ønske modta-
ger ondt].*

Det skal nævnes, at trækket ikke nødvendigvis indeholder deciderede trusler. I en trussel vil der altid blive givet eksplicit eller implicit udtryk for, at afsenderen påtager sig ansvaret for at udføre en fremtidig skadeshandling (Christensen 2019), og de kan på den måde betegnes som en art *onde løfter* (Christensen & Bojsen-Møller 2018). *Ønske modtager ondt* har ikke denne karakter af at være et løfte: Det bliver ikke nævnt, om den fremtidige hændelse reelt kommer til at ske, og der bliver ikke givet udtryk for, hvem der er ansvarlig for at udføre handlingen. Derfor har trusler også nogle helt andre funktioner: Generelt er truslers vigtigste funktion at skræmme modtageren (Fraser 1998: 160–61, Gales 2010: 2), muligvis for at opnå en højere magtposition (Gales 2010: 2, Muschalik 2018: 20, Bojsen-Møller m.fl. 2020: 22–23). Denne skræmmefunktion er ikke til stede i *Ønske modtager ondt* – modtagerne af beskeden i eksempel (20) kommer ikke nødvendigvis til at frygte sin død, blot fordi afsenderen ønsker det for hende. Her er funktionen måske snarere den nedværdigelse, der kommer af, at modtagerens mulige død er hhv. velfortjent og til glæde, samt kombinationen af trækket med andre nedsættende elementer i beskeden. Det, at trækket oftest optræder i slutningen af en besked eller indeholder ordet *fortjener*, gør det meget tydeligt, at den ønskede fremtidige hændelse bliver en berettiget konsekvens af det, modtageren gør eller er. Det dårlige, der overgår modtageren, er både selvforskyldt og rimeligt. Dette er interessant i lyset af, at nogle beskeder indeholder dette træk uden også at indeholde *Fordømme karaktertræk*. Med *Fordømme karaktertræk* bliver der gjort gengæld for, at modtageren er eller har gjort noget forkert, og i *Ønske modtager ondt* bliver det etableret, at modtageren har gjort sig fortjent til en straf. Derudover bliver modtageren med begge træk nedgjort. Selvom trækkene har forskellige loka-

le funktioner i beskederne, er de således begge i stand til at bidrage til de samme overordnede formål.

5.6 Trækket Kritisere opførsel i konkret situation

Med *Kritisere opførsel i konkret situation* bliver modtageren kritiseret for konkrete handlinger, hun har foretaget sig, oftest i forbindelse med TV- og radiooptrædener eller udtalelser i den offentlige debat. Det er et af hadbeskedernes kernetræk, og det optræder i 20 % af beskederne, hvor det ofte fylder en stor del af beskeden, som i eksempel (21–22, markeret):

- (21) *Skadedyr* [= Fordømme karaktertræk] du blander dig i hvad andre må gå i og du mener det sender signaler, det var dine ulække ord, [= Kritisere opførsel i konkret situation] så søg dog hjælp [= Opfordre til at tage sig sammen].
- (22) Hvorfor snakker du ikke dansk så alle kan forstå hvad du siger / Tror du alle ved hvad worst case scenario betyder [= Kritisere opførsel i konkret situation] *Do er virkelig overfladisk og arrogant* [= Fordømme karaktertræk] *Godt du snart er færdig på* [TV-show] [= Ønske modtager ondt].

Trækket findes ofte i begyndelsen af beskederne, hvilket kan indikere, at den episode, der refereres til, er særlig betydningsfuld eller måske har været årsagen til, at beskeden er blevet skrevet. Hadbeskeden i eksempel (22) indledes med en reference til en konkret episode, hvor modtager har brugt begrebet *worst case scenario*, og behandlingen af denne episode optager over halvdelen af beskedens længde. Her er det tydeligt, at modtagerens udtalelser på TV har fungeret som en anledning til – og et omdrejningspunkt for – beskeden.

Trækket minder på mange måder om *Fordømme karaktertræk*, bortset fra at nedgørelsen her bliver baseret på en konkret episode frem for nogle generelle karaktertræk. De to træk har også mange af de samme funktioner (nedværdige modtager, gøre gengæld, sætte sig selv i bedre lys), men *Kritisere opførsel* er et mere målrettet vredesudbrud, hvor det bliver gjort klart, hvordan modtagerens specifikke handlinger har trigget, at beskeden er blevet sendt (Culpeper 2011: 221). Trækket bevirker

altså i højere grad end *Fordømme karaktertræk*, at beskeden fungerer som en slags direkte gengæld.

5.7 *Trækket* Opfordre til at tage sig sammen

Trækket *Opfordre til at tage sig sammen* findes i 18 % af beskederne, og i disse fylder det gennemsnitligt omtrent en femtedel af beskeden. Det forekommer oftest sammen med en eller anden form for kritik af modtageren, som i eksempel (23):

- (23) [navn] *er en tåbelig neger, som uden grund er forfaldet til at spille en offerrolle, som hun ikke har det mindste krav på at have. Tåbelige kvindemenneske . [= Fordømme karaktertræk] - få dig dog et liv. [= Opfordre til at tage sig sammen]. Idiot! [= Fordømme karaktertræk].*

Her bliver den foregående kritik grundlaget for, at modtageren skal *få [sig] et liv*, og opfordringen er med til at forstærke denne kritik – modtageren har så problematisk en adfærd, at denne burde laves om. På den måde virker trækket en smule moraliserende: Afsender definerer et problem ved modtageren og kommer derefter med et løsningsforslag. Disse løsningsforslag bliver oftest leveret som imperativkonstruktioner, der ligesom i eksempel (23) ligner ordrer eller påbud. Ved at udsige et sådant påbud bliver modtageren fremstillet som én, der ved bedre, og som har den fornødne magt til at kommandere med modtageren (McDonald 2022: 215). Et af trækkets funktioner kan således også være at fremstille afsenderen som moralsk overlegen over modtageren.

5.8 *Trækket* Udtrykke generel foragt

Trækket *Udtrykke generel foragt* findes i 14 % af beskederne, hvor det optager 13% af pladsen. Det er oftest i slutningen af beskeden, som i eksempel (24–25), hvor det fungerer som en slags generel, overordnet evaluering af modtageren og forstærker den forudgående kritik eller nedgørelse. De fleste forekomster af trækket indeholder bandeord og interjektioner som *fy* eller *føj*, hvis ekspressive karakter også bidrager til denne forstærkning. Trækkets meget evaluerende karakter gør des-

uden, at afsenderen fremstår som bedrevidende eller positioneres som én, der har autoritet til at kunne foretage en sådan evaluering (McDonald 2022).

- (24) *Stop nu dig selv* . [= Opfordre til at tage sig sammen] *I er så blå som noget kan være* . [= Fordømme karaktertræk] *Fy for fanden* . [= Udtrykke generel foragt].
- (25) *Fucking luder*. [= Fordømme karaktertræk] *Hvem fanden tror du du er?* [= Udtrykke generel foragt].

5.9 Mindre hyppige retoriske træk

De 10 træk, der forekommer i mindre end 10 % af beskederne er præsenteret i tabel 2.

TABEL 2: MINDRE HYPPIGE RETORISKE TRÆK (FREKVENS < 10%)

Retorisk træk	Beskrivelse og eksempel
Opstarte samtale	Samtalen påbegyndes med en adressering eller spørgsmål til modtagers tilgængelighed. <i>Frøken afrikaner kvinde...</i>
Fremstille modtager som fremmed	Modtageren italesættes som fremmed, og/eller der skabes os-vs.-dem-gruppering. <i>hvad laver du i mit land ?</i>
Udpege dobbeltmoral	Modtagers dobbeltmoraliske adfærd eller holdninger udpeges. <i>Eller er [specifikt barn] mere værd en alle andre? Dobbeltmoral.</i>
Give generel information om verden	Der gives (i afsenders øjne) faktuelle oplysninger om verden. <i>DET ER USUNDt AT VÆRE FED.... Længere er den ikke!</i>
Afsløre privat viden om modtager	Der afsløres privat eller intim viden om modtager. <i>Det sjove ved det hele er at jeg kender en som har pulet dig, hårdt og du skulle virkelig kneppes som en slut!</i>
Nedvurdere modtagers saglighed	Der sættes spørgsmålstejn ved modtagers professionalisme og objektivitet. <i>Sjov accent 'vores' 'neutralt' tyrkiet-ekspert har ... Er han mon fra Fyn? --eller lidt længere i sydøstlig retning?</i>
True modtager	Der trues direkte eller indirekte med at afsender udfører en skadehandling. <i>hvis du ikke kan lide hvide hvorfor pisser du så ikke ud af mit land inden jeg finder din adresse dit klamme lille luderbarn!</i>

Efterspørge saglig viden	Der efterspørges saglig viden indenfor modtagers fagområde. <i>hvorfor er det kun et peoblem, hvis skuespillere spiller [person-type]?</i>
Retfærdiggøre sprogbrug	Den kritiske tone retfærdiggøres eller berettiges. <i>Og ja jeg ved godt det her er groft, men det er din klamme attitude på [TV-kanal] eddermame også.</i>
Påpege afsenders magtposition	Afsenders evne til at skade modtager påpeges. <i>Læs mine opdateringer. Har lagt dig ud på Face og snakket med avise omkring dig...</i>

Selvom mange af dem er unikke og ikke går igen i mere end få beskeder, kan der alligevel drages nogle interessante konklusioner på baggrund af dem. Mange af dem lader nemlig til på forskellig vis at kunne bidrage til hadbeskedernes kommunikative formål. Hadbeskederne har overordnet de samme formål (at nedværdige modtageren; at udøve en form for gengæld; og at manipulere afsenderens og modtagerens magtpositioner til gavn for afsenderen), som generelt bliver opnået gennem kernetrækkene. I de enkelte beskeder kan der dog være stor variation i den retoriske struktur, og de mere unikke træk kan også bidrage til de overordnede formål. For eksempel kan trækket *Påpege afsenders magtposition* i eksempel (26) etablere, hvordan afsenderen angiveligt er i stand til at kunne skade modtageren, og dette kan være med til at skabe en hierarkisk relation mellem afsenderen og modtageren. Ligeledes kan trækket *Afsløre privat viden om modtager* i eksempel (27) opstille et magtforhold mellem afsenderen og modtageren, fordi afsenderen (angiveligt) har adgang til personlige oplysninger om modtageren, som derfor placeres i en blottet og usikker position⁷. Samtidig bliver afsløringen af denne intime viden også en måde at nedgøre modtageren for hendes seksuelle præferencer.

- (26) *Frøken afrikaner kvinde...* [= Opstarte samtale] *Læs mine opdateringer. Har lagt dig ud på Face og snakket med avise omkring dig...* [= Påpege afsenders magtposition] *du er jordens dumme kvinde!?* [= Fordømme karaktertræk] *PINELIGT ... TAG DIG SAMMEN* [= Opfordre til at tage sig sammen]

⁷ Dette minder på en måde om den klassiske trussel *Jeg ved, hvor du bor*, der på lignende vis udnytter viden om private forhold til at opnå en skræmmeeffekt.

- (27) *Klamme, dumme, selvfede, falsk slut!* [= Fordømme karaktertræk] / *Eeeeeejj, hvor du dog ødelægger alt med dine ligegyldige ytringer!* [= Fordømme karaktertræk, Verbal disciplinering] / *Det sjove ved det hele er at jeg kender en som har pulet dig, hårdt og du skulle virkelig kneppes som en slut! hahahahahaha-haha* [= Afsløre privat viden om modtager, Udpege dobbeltmoral] // *Latterlige, underminerede so!* // *PS FELTMADRAS* [= Fordømme karaktertræk]

6 RETORISKE TRÆK SOM GENREDEFINERENDE

Som et naturligt efterspil til denne kortlægning af hadbeskederes retoriske træk opstår spørgsmålet om, hvorvidt trækkene er *definerende* for genren. Altså: Vil man kunne påstå, at hvis en besked har et af kernetrækkene, så ér det en hadbesked? Her støder vi desværre ind i to problemer. For det første er datagrundlaget ikke stort nok til at kunne drage konklusioner om hele genren. Datamaterialet kan bruges til at belyse, hvad hadbeskeder *gør*, og hvordan de gør det, men en analyse af 49 hadbeskeder til kvinder kan ikke ligge til grund for en generel genredefinition. Derudover kan trækstrukturanalysen i sig selv ikke nødvendigvis bruges til at undersøge, hvorvidt de identificerede træk er definerende eller ej. I analysen tager man udgangspunkt i en på forhånd afgrænset genre og kortlægger nogle mønstre i dens (del)funktioner – men det bliver ikke testet, om tekster med andre trækstrukturer også ville kunne genkendes som tilhørende den genre (se f.eks. Bojsen-Møller m.fl.s 2018 studie om truslers genkendelighed for sprogbrugere). De træk, jeg har identificeret i hadbeskederne, kan derfor ikke på nuværende tidspunkt karakteriseres som *definerende* for hadbeskeder: Vi kan højst påstå, at man sandsynligvis ville kunne finde disse træk i andre hadbeskeder.

For netop hadbeskeder kunne man forestille sig, at der er nogle særlige stilistiske karakteristika, som kunne være definerende, således at det ikke nødvendigvis var beskedens trækstruktur men dens sproglige stil, der gjorde det til en hadbesked. Eksempel (28) illustrerer nogle af de stilistiske karakteristika, der ofte forekommer i hadbeskederne:

- (28) *Klamme, dumme, selvfede, falsk slut! | Eeeeejjj, hvor du dog ødelægger alt med dine ligegyldige ytringer! Det sjove ved det hele er at jeg kender en som har puleet dig, hårdt og du skulle virkelig kneppes som en slut! hahahahahaha. Latterlige, underminerede so! // PS FELTMADRAS*

Her bliver den fremstillede kritik leveret med versaler, udråbstegn, en eksklamativ-sætning (*hvor du dog ødelægger alt*), stærke, negative adjektiver (*klamme, dumme, selvfede, falsk, latterlige, underminerede*) og vokativer med skældsord (*slut, so, FELTMADRAS*). Skældsordene nedgør alle modtageren på baggrund af et bestemt gruppetilhørsforhold (Meibauer 2016: 158), her modtagerens køn. På den måde bliver nedværdigelsen dobbelt. Der bliver udpeget og kritiseret individuelle egenskaber ved modtageren, som samtidig bliver reduceret til (og nedgjort på baggrund af) en bestemt social identitet. Rent sprogligt er beskeden meget ekspressiv og aggressiv og minder om en opsang eller reprimande.

Det er dog ikke alle hadbeskederne, der er nær så uhøviske. I eksempel (29) stilles et umiddelbart imødekommende spørgsmål, der hverken er ekspressivt eller aggressivt, men som alligevel er nedgørende, fordi det præsupponerer, at modtageren er tyk, og at dette er problematisk.

- (29) *Syns du det er dejligt at være tyk?*

Det er således ikke nødvendigvis en hadbesked, blot fordi den har et særligt anstødeligt sprogligt udtryk, men der er muligvis alligevel nogle stilistiske fællesnævner. Ahlgren (2023) beskriver, hvordan hadbeskeder sprogligt ofte er præget af at være uimodsigeligt evaluerende, moraliserende, påbydende og udskældende på en måde, der præsupponerer bestemte sociale positioner for modtageren og afsenderen. Med manipulerende sprog positioneres afsenderen som havende en højere magtposition end modtageren. Ligesom med trækstrukturanalysen er det dog ikke til at sige, om det magtmanipulerende sprog er *definerende*, eller om det blot er til stede i hadbeskeder uden at være *nødvendigt* for, at beskeder kan forstås som hadbeskeder. For at kunne dette må man foretage en genregenkendelsestest (se f.eks. Bojsen-Møller m.fl 2018).

7 DE KØNNEDE HADBESKEDER

Der er en demografisk skævvridning blandt modtagerne af hadbeskeder: Kvinder og/eller etniske minoritetspersoner modtager langt flere hadbeskeder end andre grupper (Steffensen & Zuleta 2022), og de beskeder, kvinder modtager, handler i højere grad om deres person end om deres holdninger eller faglighed (Bruun-Hansen 2022, Hagen 2015). Fordi hadbeskederne i nærværende studie alle er modtaget af kvinder, er det naturligvis svært at kunne generalisere om disse forskelle, men der kan alligevel knyttes et par kommentarer til hadbeskederens kønnet.

Det er meget tydeligt ud fra de retoriske træk, at beskederne drejer sig om modtageren som individ – deres personlighed, generelle adfærd og udseende. Det er f.eks. træk som *Fordømme karaktertræk* eller *Kritisere opførsel i konkret situation*. Der er meget få træk, der relaterer sig til modtagernes faglighed eller holdninger, og disse er ikke særlig frekvente (f.eks. *Efterspørge saglig viden* eller *Give generel information om verden*). De kvindelige modtagere nedgøres således på baggrund af deres person frem for deres faglighed. Trækket *Verbal disciplinering* behandler dog modtagerens ytringer og fagligheder. I mange tilfælde bliver kritikken af ytringerne suppleret af en kritik af modtageren som person, som i eksempel (30).

(30) *Din argumentation holder ikke din super klamme psykopatluder.*

I andre tilfælde bliver kritikken af ytringerne leveret som et påbud om, at modtageren helt skal holde sig væk fra den offentlige debat – et fænomen, som primært findes i hadbeskeder rettet mod kvinder (Cloud 2009: 469).

I nærværende datasæt er der tre af modtagerne, der tilhører etniske minoritetsgrupper, og alle tre har modtaget beskeder med trækket *Fremstille modtager som fremmed*. I dette træk bliver der skabt et skel mellem *os* og *dem*, typisk ved at modtageren italesættes som fremmed eller som en, der ikke hører til i Danmark eller Europa (eksempel 31). Trækket er tydeligt racistisk, og det at skabe et modsætningsfuldt *os* og *dem* er en meget brugt sproglig strategi i racistisk hadtale (Geyer 2018, Millar m.fl. 2017, Posselt 2017). Det er klart, at modtagerens identi-

tetskategori (her: racialisering eller etnicitet) har en betydning for, om trækket optræder.

(31) *hvad med at rejse hjem til afrika dit sorte svin // Og spis en
 banan*

En interessant observation er desuden, at i de fleste hadbeskeder, hvor modtagerens racialisering eller etnicitet behandles, bliver denne identitetskategori omdrejningspunktet for beskeden. Omvendt handler de fleste af de beskeder, der gør opmærksom på modtagerens køn, ikke nødvendigvis eksplicit om modtagerens køn men om deres personlighed eller adfærd. De fleste referencer til deres køn sker gennem gruppebaserede skældsord (Meibauer 2016:158), f.eks. i vokative konstruktioner, og bliver derfor i højere grad en sidebemærkning. Det er interessant, at hadbeskederne således på den ene side repræsenterer sexistiske strukturer (idet de kvantitativt rammer kvinder) og samtidig på den anden side nedgør modtageren på baggrund af mere personspecifikke egenskaber. Med andre ord: Hadbeskederne rammer (sandsynligvis) kvinder, fordi de er kvinder, men de handler ikke nødvendigvis direkte om, at de er kvinder.

Nærværende studie har ikke haft til formål at kortlægge eventuelt misogyne karakteristika ved hadbeskeder, men vi kan alligevel pege os i retning af nogle interessante fremtidige undersøgelsesspørgsmål. Ved at sammenligne hadbeskeder til modtagere tilhørende forskellige identitetsgrupper kunne man kortlægge, om der er nogle væsentlige forskelle i beskedernes retoriske strukturer. Særligt interessant kunne det også være at analysere hadbeskeder til modtagere, der tilhører flere minoritetsgrupper på samme tid, og undersøge, om nogle identitetskategorier er dominerende, når modtageren nedgøres. Baseret på observationerne ovenfor kunne man f.eks. forestille sig, at køn er et mindre centralt 'kritikpunkt' end f.eks. racialisering.

8 OPSUMMERING OG AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Lad os afslutningsvist vende tilbage til de spørgsmål, der blev stillet i artiklens indledning: Hvad gør hadbeskeder, og hvordan gør de det?

Hvad er det, hadbeskeder gør? Den letteste måde at svare på dette

er ved blot at fremlægge de kommunikative formål, der er blevet identificeret for hadbeskederne: De nedværdiger modtageren, de udøver en form for gengæld, og de manipulerer afsenderen og modtagerens magtpositioner til gavn for afsenderen. For at svare på, *hvordan* de gør det, må vi skele til genrens retoriske træk. Her har jeg identificeret 17 træk, hvoraf de mest frekvente er *Fordømme karaktertræk*, *Verbal disciplinering*, *Ønske modtager ondt* og *Kritisere opførsel i konkret situation*. Der er altid mindst ét af disse til stede i hadbeskederne, og de kan derfor siges at være hadbeskedernes kernetræk. Der er mange unikke træk, der kun går igen i få hadbeskeder, men som alligevel bidrager til beskederens overordnede kommunikative formål. På den måde kan man sige, at beskederne generelt er i stand til at gøre det samme, men de gør det forskelligt.

Trækstrukturanalysen og identifikationen af de kommunikative formål kan give os et indblik i nogle af de sociale og emotionelle mekanismer, der ligger til grund for genren, uden at vi er afhængige af at kende afsenderens intentioner eller følelsesliv. Hadbeskederne modtager har alle en vis sociokulturel status i samfundet, som man må formode, afsenderne ikke har, hvilket forud for interaktionen giver afsenderen og modtageren et ulige magtforhold med afsenderen nederst i hierarkiet (Fairclough 1989, Schneider & Barron 2008: 18, Schneider 2010: 249–50). Hadbeskederne kan derfor muligvis være en måde at reagere på dette forhold i afmagt og være et forsøg på (om end kortvarigt) at vende det om til afsenderens fordel (Ahlgren 2023). Hermed ikke sagt, at afsenderen bevidst sender hadbeskeder for at nedværdige, manipulere et magtforhold eller gøre gengæld – det kan godt være beskederens funktion, selvom det ikke er afsenderens hensigt.

Liv Moeslund Ahlgren, lingvist
Udvikling og Demokrati, Aarhus Kommune
kontakt@livmoeslund.dk

LITTERATUR

- Abaalkhail, A. 2020. An investigation of suicide notes: An ESP genre analysis. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature* 9(3). 1–10. DOI: 10.7575/aiac.ijalel.v.9n.3p.1.
- Adolphs, S. 2008. *Corpus and context: Investigating pragmatic functions in spoken discourse*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Ahlgren, L.M. 2023. Hvem handler hadbeskederne om? Magtmanipulerende sprog i danske hadbeskeder. I.S. Hansen, T.T. Hougaard, E.L. Toft & K. Boas (red.), *19. møde om udforskningen af dansk sprog*, 23–36. Aarhus: Aarhus Universitet.
- Analyse & Tal. 2021. Angreb i den offentlige debat på Facebook. *Analyse & Tal*. <https://strapi.ogtal.dk/uploads/966f1ebcfa9942d3aef338e9920611f4.pdf> (tilgået 18. april 2023).
- Askehave, I. & J. Swales. 2001. Genre identification and communicative purpose: a problem and a possible solution. *Applied Linguistics* 22(2). 195–212. DOI: 10.1093/applin/22.2.195.
- Astrup, E. 2021. »Det er slemt det her«: Hadbeskeder til X-factordeltagere udløser hård kritik af tonen på nettet. *Politiken*. <https://politiken.dk/kultur/medier/art8135921/Hadbeskeder-til-X-factordeltagere-udløser-hård-kritik-af-tonen-på-nettet> (tilgået 15. oktober 2023).
- d’Avis, F. & J. Meibauer. 2013. Du Idiot! Din idiot! Pseudo-vocative constructions and insults in German (and Swedish). B. Sonnenhauser & P. Noel Aziz Hanna (red.), *Vocative! Addressing between system and performance*, 189–217. Berlin/Boston: De Gruyter Mouton. DOI: 10.1515/9783110304176.189.
- Bar-Tal, D. 2007. Sociopsychological foundations of intractable conflicts. *American Behavioral Scientist* 50(11). 1430–1453. DOI: 10.1177/0002764207302462.
- Bawarshi, A.S. & M.J. Reiff. 2010. *Genre: An introduction to history, theory, research, and pedagogy*. Fort Collins, CO: Parlor Press & WAC Clearinghouse.
- Bhatia, V.K. 1993. *Analysing genre: Language use in professional settings*. London: Longman.
- Biber, D, U. Connor & T.A. Upton. 2007. *Discourse on the move: Using corpus analysis to describe discourse structure*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Bloor, M. 1998. English for specific purposes: The preservation of the species. *English for specific purposes* 17. 47–66. DOI: 10.1016/S0889-4906(97)00044-6.

- Bojsen-Møller, M. 2021. *The illicit genre of threatening communications: A combined rhetorical genre studies and forensic linguistic analysis of Danish threatening communications*. Ph.d.-afhandling. Københavns Universitet.
- Bojsen-Møller, M., S. Auken, A.J. Devitt & T.K. Christensen. 2020. Illicit genres: The case of threatening communications. *Sakprosa* 12(1). 1–53. DOI: 10.5617/sakprosa.7416.
- Brown, A. 2017a. What is hate speech? Part I: The myth of hate. *Law and Philosophy* 36(4). 419–468. DOI: 10.1007/s10982-017-9297-1.
- Brown, A. 2017b. What is hate speech? Part II: Family resemblances. *Law and Philosophy* 36(5). 561–613. DOI: 10.1007/s10982-017-9300-x.
- Bruun-Hansen, K. 2022. Voldtægtstrusler, stalkere og had: P3-værter åbner deres indbakke. *Journalisten*. <https://journalisten.dk/voldtægtstrusler-stalkere-og-had-p3-vaerteropfordrer-til-at-sloejfe-kommentarspor/> (tilgået 18. april 2023).
- Burke, K. 1969. *Rhetoric of motives*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Butler, J. 1997. *Excitable speech: A politics of the performative*. London: Routledge.
- Chiang, A. 2018. *Rhetorical moves and identity performance in online child sexual abuse interactions*. Ph.d.-afhandling. Aston University.
- Chiang, E. & T. Grant. 2017. Online grooming: Moves and strategies. *Language and Law* 4. 103–141.
- Chiang, E. & T. Grant. 2019. Deceptive identity performance: Offender moves and multiple identities in online child abuse conversations. *Applied Linguistics* 40(4). 675–698. DOI: 10.1093/applin/amy007.
- Christensen, T.K. 2019. Indirect threats as an illegal speech act. K.R. Christensen, H. Jørgensen & J.L. Wood (red.), *The sign of the V: Papers in honour of Sten Vikner*, 113–130. Aarhus: Aarhus University. DOI: 10.7146/aul.348.92.
- Christensen, T.K. & M. Bojsen-Møller. 2018. Sproglige virkemidler i indirekte trusler. Y. Goldshtein, I.S. Hansen & T.T. Hougaard (red.), *17. Møde om udforskningen af dansk sprog*, 207–226. Aarhus: Aarhus Universitet.
- Cloud, D.L. 2009. Foiling the intellectuals: Gender, identity framing, and the rhetoric of the kill in conservative hate mail. *Communication, Culture & Critique* 2(4). 457–79. DOI: 10.1111/j.1753-9137.2009.01048.x.
- Culpeper, J. 1996. Towards an anatomy of impoliteness. *Journal of Pragmatics* 25(3). 349–67. DOI: 10.1016/0378-2166(95)00014-3,
- Culpeper, J. 2011. *Impoliteness: Using language to cause offence*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Danmarks Statistik. 2016. *Spørgeundersøgelse under Folkemødet 2016: Resultater fra undersøgelsen fredag den 17. juni 2016*. <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/metode/folkemoede> (tilgået 18. april 2023).
- DR2. 2014. Ti stille, kvinde. *Danmarks Radio*. https://www.dr.dk/drtv/serie/ti-stille-kvinde_221276 (tilgået 18. april 2023).
- DR2. 2021. Vi kommer og dræber dig. *Danmarks Radio*. https://www.dr.dk/drtv/serie/vi-kommer-og-draeber-dig_256850 (tilgået 28. april 2023).
- Fairclough, N. 1989. *Language and power*. London: Longman.
- Finkbeiner, R., J. Meibauer & H. Wiese. 2016. What is pejoration, and how can it be expressed in language? R. Finkbeiner, J. Meibauer & H. Wiese (red), *Pejoration*, 1–18. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1075/la.228.
- Fisher, A., E. Halberin, D. Canetti & A. Jasini. 2018. Why we hate. *Emotion Review* 10(4). 309–320. DOI: 10.1177/1754073917751229.
- Fraser, B. 1998. Threatening revisited. *Forensic Linguistics* 5(2). 159–73. DOI: 10.1558/sll.1998.5.2.159.
- Freiermuth, M.R. 2011. Text, lies and electronic bait: An analysis of email fraud and the decisions of the unsuspecting. *Discourse & Communication* 5(2). 123–45. DOI: 10.1177/1750481310395448.
- Gales, T. 2010. *Ideologies of violence: A corpus and discourse analytic approach to stance in threatening communication*. Ph.d.-afhandling. University of California. DOI: 10.1558/ijssl.v17i2.299.
- Geyer, K. 2018. Hadetale's 'grammatik'. *Ny forskning i grammatik* 25. 16–32. DOI: 10.7146/nfg.v26i25.109300.
- Giltrow, J. & D. Stein. 2009. Genres in the internet: Innovation, evolution, and genre theory. J. Giltrow & D. Stein (red.), *Genres in the internet: Issues in the theory of genre*, 1–26. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins. DOI: 10.1075/pbns.188.01gil.
- Goffman, E. 1967. *Interactional ritual: Essays on face-to-face behavior*. Garden City, NY: Anchor Books.
- Hagen, A.L. 2015. *Meningers mot - netthat og ytringsfrihet i Norge*. Oslo: Cappelen Damm.
- Havryliv, O. 2003. *Pejorative Lexik. Untersuchungen zu ihrem semantischen und kommunikativ-pragmatischen Aspekt am Beispiel moderner deutschsprachiger, besonders österreichischer Literatur*. Frankfurt am Main: Peter Lang.
- Havryliv, O. 2009. *Verbale Aggression. Formen und Funktionen am Beispiel des Wienerischen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

- Herskind, I. 2022. Anne Kirstine Cramon trækker sig på grund af den hårde tone. *Politiken*. <https://politiken.dk/kultur/medier/art8619127/Anne-Kirstine-Cramon-trækker-sig-pågrund-af-den-hårde-tone> (tilgået 18. april 2023).
- Hervik, P. 2015. Race, ”race”, racialisering, racisme og nyracisme. *Dansk Sociologi* 6(1). 29–50. DOI: 10.22439/dansoc.v26i1.4991.
- Jay, T. 1992. *Cursing in America: a psycholinguistic study of dirty language in the courts, in the movies, in the schoolyards and on the streets*. Philadelphia: John Benjamins.
- Julien, M. 2016. Possessive predicational vocatives in Scandinavian. *The Journal of Comparative Germanic Linguistics* 19(2). 75–108. DOI: 10.1007/s10828-016-9081-x.
- Jungersen, R. 2023. Coronaskeptikere står bag hetz af Onkel Reje: ‘Det er dem, som for alvor har smidt brænde på bålet’. *Danmarks Radio*. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/coronaskeptikere-staar-bag-hetz-af-onkel-reje-det-er-dem-som-alvor-har-smidt-braende> (tilgået 15. oktober 2023).
- Jørgensen, A.S. 2022. Fodboldspillere, journalister og skuespillere har én ting til fælles: Nu siger de fra i fælles opråb. *Journalisten*. <https://journalisten.dk/fodboldspillere-journalister-og-skuespiller-har-en-ting-til-faelles-nu-siger-de-fra-i-faelles-opraab/> (tilgået oktober 2023).
- Kernberg, O.F. 1993. The psychopathology of hatred. R.A. Glick & S.P. Roose (red.), *Rage, power, and aggression*, 61–79. New Haven, CT: Yale University Press.
- Kjølsen, L. 2021. Det er et samfundsproblem, og derfor skal det løses på et samfundsplan. *ALT.dk*. <https://www.alt.dk/artikler/louise-kjoelsen-twerk-queen-digital-vold> (tilgået 15. oktober 2023).
- Kvist, G. & E. Øtting. 2015. Hård tone på Facebook får politikere til at opgive debatten. *DR Østjylland*. <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/ostjylland/haard-tone-paa-facebookfaar-politikere-til-opgive-debatten> (tilgået 18. april 2023).
- Kaasgaard, S. 2020. Jeg var ved at græde ved tanken om, at jeg skulle være i Danmark bare to sekunder mere. *Eurowoman*. <https://www.alt.dk/artikler/emma-holten> (tilgået 18. april 2023).
- Lauritsen, M., F. Toftegaard & A. Phillipsen. 2016. Du fortjener at dø: Mindst 36 folketingspolitikere har fået trusler på livet. *DR Syd- og Sønderjylland*. <https://www.dr.dk/nyheder/regionale/syd/du-fortjener-doe-mindst-36-folketingspolitikerehar-faaet-trusler-paa-livet> (tilgået 18. april 2023).
- Likestillings- og diskrimineringsombudet. 2015. *Hatytringer og hatkriminalitet*. https://www.ido.no/globalassets/03_nyheter-og-fag/publikasjoner/hate-speech-and-hate-crime.pdf (tilgået 18. april 2023).

- Lillian, D.L. 2007. A thorn by any other name: Sexist discourse as hate speech. *Discourse & Society* 18(6). 719–40. DOI: 10.1177/0957926507082193.
- Lim, J.M.H. 2006. Method sections of management research: A pedagogically motivated qualitative study. *English for Specific Purposes* 25. 282–309. DOI: 10.1016/j.esp.2005.07.001.
- McCaffrey, D. & J. Keys. 2000. Competitive framing processes in the abortion debate: Polarization-vilification, frame saving, and frame debunking. *Sociological Quarterly* 41. 41–62. DOI: 10.1111/j.1533-8525.2000.tb02365.x.
- McDonald, L. 2022. Cat-calls, compliments and coercion. *Pacific Philosophical Quarterly* 103(1). 208–30. DOI: 10.1111/papq.12385.
- Meibauer, J. 2016. Slurring as insulting. R. Finkbeiner, J. Meibauer & H. Weise (red.), *Linguistik Aktuell/Linguistics Today*, 143–166. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. DOI: 10.1075/la.228.01fin.
- Millar, S., R. Nielsen, A.V. Lindø & K. Geyer. 2017. Folk characterisations of hate speech. S. Assimakopoulos, F. Baidier & S. Millar (red.), *Online hate speech in the European Union: A discourse-analytic perspective*, 62–65. Cham: Springer International Publishing. DOI: 10.1007/978-3-319-72604-5_4.
- Moreno, A. & J. Swales. 2018. Strengthening move analysis methodology towards bridging the function-form gap. *English for Specific Purposes* 50. 40–63. DOI: 10.1016/j.esp.2017.11.006.
- Muschalik, J. 2018. *Threatening in English: A mixed method approach*. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1515/ip-2022-0005.
- Nielsen, A.B. 2014. *Hatprat*. Oslo: Cappelen Damm.
- Pho, P.D. 2008. Research article abstracts in applied linguistics and educational technology: A study of linguistic realizations of rhetorical structure and authorial stance. *Discourse Studies* 10. 231–50. DOI: 10.1177/1461445607087010.
- Portner, P. 2005. Instructions for interpretation as separate performatives. K. Schwabe & S. Winkler (red.), *On information structure, meaning and form. Generalizations across languages*, 407–425. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. DOI: 10.1075/la.100.
- Posselt, G. 2017. Can hatred speak? On the linguistic dimensions of hate crime. *Linguistik Online* 82(3). 5–25. DOI: 10.13092/lo.82.3712.
- Rabøl, L.B. 2021. Du er grim, Skrid hjem, Du synger falsk, MGP var i lørdags. *TV2*. <https://underholdning.tv2.dk/2021-03-12-du-er-grim-skrid-hjem-du-synger-falsk-mgp-var-i-loerdags> (tilgæet 15. oktober 2023).

- Rowley-Jolivet, E. & S. Carter-Thomas. 2005. The rhetoric of conference presentation introductions: context, argument and interaction. *International Journal of Applied Linguistics* 15. 45–70. DOI: 10.1111/j.1473-4192.2005.00080.x.
- Samraj, B. 2014. Move structure. K.P. Schneider & A. Barron (red.), *Pragmatics of discourse*, 385–405. Berlin: De Gruyter Mouton. DOI: 10.1515/9783110214406-015.
- Samraj, B. & J.M. Gawron. 2015. The suicide note as a genre: Implications for genre theory. *Journal of English for Academic Purposes* 19. 88–101. DOI: 10.1016/j.jeap.2015.04.006.
- Santos, M.B.D. 1996. The textual organization of research paper abstracts in applied linguistics. *TEXT* 16. 481–99. DOI: 10.1515/text.1.1996.16.4.481.
- Schneider, K.P. 2010. Variational pragmatics. M. Fried, J. Östman & J. Verschueren (red.), *Variation and change: Pragmatic perspectives*, 239–267. Amsterdam: John Benjamins.
- Schneider, K.P. & A. Barron. 2008. Where pragmatics and dialectology meet: Introducing variational pragmatics. K.P. Schneider & A. Barron (red.), *Variational pragmatics: A focus on regional varieties in pluricentric language*, 1–32. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1075/pbns.178.02sch.
- Shapero, J.J. 2011. *The language of suicide notes*. Ph.d.-afhandling. University of Birmingham.
- Shitstorm. 2020. DM i hadbeskeder. *Danmarks Radio*. <https://podcast24.dk/episoder/shitstorm/shitstorm-dm-i-hadbeskeder-13-jun-2020> (tilgået 15. oktober 2023).
- Steffensen, T. & L. Zuleta. 2022. *Chikane og trusler i lokalpolitik*. København: Institut for Menneskerettigheder. <https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/Chikane%20og%20trusler%20i%20lokalpolitik%2C%20analyse%202022%20-%20tilgængelig.pdf> (tilgået 18. april 2023).
- Swales, J. 1990. *Genre analysis: English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Swales, J. 1996. Occluded genres in the academy: The case of the submission letter. E. Ventola & A. Mauranen (red.), *Academic writing: Intercultural and textual issues*, 45–58. Amsterdam: John Benjamins. DOI: 10.1075/pbns.41.06swa.
- Swales, J. 2004. *Research genres: Explorations and applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tardy, C. & J. Swales. 2014. Genre analysis. K.P. Schneider & A. Barron (red.), *Pragmatics of discourse*, 165–87. Berlin: De Gruyter Mouton. DOI: 10.1515/9783110214406-007.

- Upton, T.A. & M.A. Cohen. 2009. An approach to corpus-based discourse analysis: The move analysis as example. *Discourse Studies* 11(5). 585–605. DOI: 10.1177/1461445609341006.
- Watts, R.J. 1991. *Power in family discourse*. Berlin: De Gruyter Mouton.
- White, R.S. 1996. Psychoanalytic process and interactive phenomena. *Journal of the American Psychoanalytic Association* 44(3). 699–722. DOI: 10.1177/000306519604400303.
- Williams, H.F. 2019. Læs dette da det er et bankkup: Om imperativers funktioner i danske trusselsbreve. *Language Works* 4(2). 60–78.
- Yule, G. 1996. *Pragmatics*. Oxford: Oxford University Press.
- Zuleta, L. & R. Burkal. 2017. *Hadefulde ytringer i den offentlige debat*. København: Institut for Menneskerettigheder. https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/dokumenter/udgivelser/ligebehandling_2017/rapport_hadefulde_ytringer_online_2017.pdf (tilgået 18. april 2023).
- Zuleta, L., T. Steffensen, Y. Bahat & J. Kroustrup. 2022. *Den offentlige debat på Facebook. En undersøgelse af danskeres debataadfærd*. København: Institut for Menneskerettigheder. https://menneskeret.dk/files/media/document/Den%20offentlige%20debat%20p%C3%A5%20Facebook%2C%20analysenotat%2C%20maj%202022_0.pdf (tilgået 4. november 2023).